

מסורת הש"ס

(א) לעיל מו. [לקמן ע"ב],
(ב) זבחים קטו. לעיל ה:
(ג) [ז"ל מלחיות], (ד) [ז"ל
לחיות], (ה) סנהדרין סא.
זבחים ק"ו, (ו) [בדפ"י חייב],
(ז) [דברים יב], (ח) היא.
יעב"ץ, (ט) [תהלים קו],
(י) [בראשית ח], (כ) מהר"ם
מ"ו.

תורה אור השלם

1. וְזֶה לְאַלְלוֹתֵי יָחִים
בְּחַיֵּי לֵךְ לְבָדֶד:
שְׂמוֹת כַּיּוֹט
2. וּמִכָּל הַיּוֹם מִכָּל כֶּשֶׁר
שֶׁמֶשׁ מִכָּל תִּבְרִיא אֵל
הַקֶּבֶד הַלְחִיט אַחֶר וְכֵן
וַתִּקְבַּע יָדֶיהָ:
בְּרִאשִׁית י
3. גַּם מִעוֹף הַשָּׁמַיִם
לִשְׁעָה שְׂבָעָה וְכֵן וַתִּקְבַּע
לִשְׁעָה וְדַע עַל פְּנֵי לֵךְ
אַרְבָּעִי: בְּרִאשִׁית י א
4. אֶלֶף אֶלּוּלֹת נָח נָח
אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה
בְּדִרְבּוּיוֹ אֶת־הָאֵל
וַתִּהְלַךְ נָח:
בְּרִאשִׁית ט
5. וְלֹא יִקְבָּחוּ עוֹד אֶת
וְהִכְחִים לְאַחֲרֵיהֶם אֶשֶׁר
וְהָיָה וְזֶה אֶחָד מֵעֲשֵׂי
עוֹלָם תִּהְיֶה זֹאת לָהֶם
לְדֹרֹת: וַיִּקְרָא יוֹ
6. הַשֶּׁמֶר לֵךְ נִפְקֵשׁ
אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשָּׁמַיִם
מִפְּנֵי קֵץ הַיּוֹם
לְאַחֲרֵיהֶם לִמְנוֹר אִיכָּה
יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶשְׁכַּח שֶׁ
אֵלֶּה: בְּרִיכָה י ב

לעזי רש"י

טייל"א. קרום על העין
הפוגע בראייה.

מזוסף רע"י

[illegible]

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נא.

וְיִלְתִּימָהּ דָּרָב כְּתֻבָּה: שֶׁשֶׁט לֹא חֲבָה. לְכָל עֲבוֹדָה כּוֹכְבִּים שֶׁעוֹלָם בֵּין דְּרָה בֵּין אֵין דְּרָה בֵּין: וְהָאֵל חָה וְאֵעִיף דְּלֵאוּ וְצִיחָה מִמֶּנָּה הָיָה דָּהָא אֵין שְׁחִיטָה חֲגִבִּים נוֹהֲגָה וְהוּא כְּשִׁצִּירַת מִקֵּל ^א דְּחִיב הָוֵיל מִקֵּל דְּהוּא שְׁצִירָה וְחִימוֹךְ מְדַלָּל אֲשֶׁמַעֲיִן אוֹו וְתִרְגוּלוּ דְּשִׁיכָא בִּיה שְׁחִיטָה מִמֶּנָּה: וְרַבֵּן סָבְרִי **ע** לֹא אֲמַרְיִן עֵינֵי וְצִיחָה. וּבִמְקָל אֲפִילוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פֶּטֶר וְלִמָּא דְּלִרְבִּי דְּכַעֲיִן פְּטִים צִעִין מִיְדֵי

חייב. פ"ה ואפי' אין עבודתה זכך
וא"ל דמ"מ היטה רגילה

בצוהה דהא רב יודנה לא ממיחייב
(א) (אלא) בשבירת מקל ואע"ג דדמי
לזביחה רק בצוהה שרגילה במקל וכן
ההההה דחבג צ"ל שעובדין אותה
בחבג בענין אחר שלא בשמיטה
ודאי אינה רגילה בו מיה בעי לדמויה
לחק דרב יודנה לימא כחנאי ועוד
כ"ש משני דכ"ע לא לימא כחנאי וצביה
אלא כעין פנים וטעמא דמחייב הואיל
וואורו דומה לבהמה ואי אינה רגילה
בו כלל וצאת לחייב מטעם שמקריב
אותו כעין פנים גמור והוי כמו שוחט
בעצמה לעבודת כוכבים שחייב לכל
עבודת כוכבים שצולעל מטעם שהיא
עבודת פנים דפריש לעיל בקוטנ' ווי
ויעיל ואורו דומה לבהמה להחשיב
כעין פנים יומר משוחט בהמה צעלת
מוס לעבודת כוכבים דאמרינן לקמן
דפטור אלף ודאי מיירי בעבודת
כוכבים שרגילין לעבד בחבג ודמי
לדרכה בכך טפי מחייבה צעלת מוס
לעבודת כוכבים שזנה דרכה צבהמה
כלל ובהמי יחא דלא קאמר דכ"ע
דאמרינן כעין צביה כרב ומחייב
בשבירת מקל בצוהה שעובדין אותה
במקל והכא דפליגי בחבג פליגי באין
עובדין אותה בכך דלא עדיף ואורו
דומה לבהמה מצעלת מוס דפרישית:
מנין למחוסר אבר. פירשמי בס"ק
(לעיל דף קז.) וכל הנפגול:

יִתּוֹן שְׁמַיִם וְסֻלְתוֹת אֵיכָא כְּעִין פְּנִים וְאֵיכָא כְּעִין זְרִיקָה מִשְׁתַּבֵּרַת אֵל פִּרְכִּילֵי עֲנָבִים וְעַמֻּרוֹת שֶׁל שְׁבָלִים לֹא כְּעִין פְּנִים אֵיכָא וְלֹא כְּעִין זְרִיקָה מִשְׁתַּבֵּרַת אֵיכָא אֲמַר רַבָּא אֲמַר עוֹלָא כְּגוֹן שְׂבָצָן מִתְחַלָּה לִכְךָ א"ר אֲבָהוּ א"ר יוֹחָנָן הִמְנִין לְזוֹכֵר בַּהֶמָּה בַּעֲלַת מוֹם לַעֲבוּדַת כּוֹכָבִים שֶׁהוּא פְּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר יִזְכֹּר לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלֹתִי לָהּ לִבְדּוֹ לֹא אִסְרָה תוֹרָה אֲלֵא כְּעִין פְּנִים הוּי כֹּה רַבָּא בְּמֵאֵי אֵילִימָא בְּדוֹקִין שִׁבְעִין הִשְׁתָּא לִבְנֵי נָח הוּיָא לְגִבּוֹה בְּבִמָּה דִּידְהוּ לַעֲבוּדַת כּוֹכָבִים מִיְּבִיעֵי אֲלֵא יְבִמְחוּסָר אֲבָר וְכִדְרֵי אֲלַעְזוֹר אֲדָמָר ר' אֲלַעְזוֹר מִנִּין לְמַחוּסָר אֲבָר שֶׁהוּא אִסּוּר לִבְנֵי נָח שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל הַחַי מִכֹּל בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל אִמְרָה תוֹרָה הָבָא בַּהֶמָּה שְׁחִיין רֵאשִׁי אֲבָרִין שֶׁלֹּה הָיָ וּמִכֹּל הַחַי מִיְּבִיעֵי לִיָּה לְמַעֲוֵמִי טְרִיפָה א¹ מִלְּחַחֲיוֹת זֶרַע נִפְקָא הִנִּיחָא לִמ"ד טְרִיפָה אִינֵה יוֹלְדַת אֲלֵא לִמ"ד טְרִיפָה יוֹלְדַת מֵאֵי אֵיכָא לְמִימָר אֲמַר קָרָא אַתָּךְ בְּדוּמִין לָךְ וְדִלְמָא נָח גּוֹפִיָּה טְרִיפָה הוּוֹ ²תַּמִּים כְּתִיב בִּיה דִּלְמָא תַּמִּים בְּדִרְכּוֹ צִדִּיק כְּתִיב בִּיה דִּלְמָא תַּמִּים בְּדִרְכּוֹ וְצִדִּיק בְּמַעֲשָׁיו לֹא מִצִּית אֲמַרְתָּ דִּנְח גּוֹפִיָּה טְרִיפָה הוּוֹ דֵּאֵי ס"ד נָח טְרִיפָה הוּוֹ אֵל רַחֲמָנָא דְכוּוֹתָךְ עֵייל שְׁלִמִין לֹא תַעֲיִיל הִשְׁתָּא דִּנְפָקָא מֵאַתָּךְ אֲלַחֲחִיוֹת זֶרַע לְמָה לִי אֵי מֵאַתָּךְ ה"א לְצוּתָא בַּעֲלָמָא וְאִפִּי וְקָן וְאִפִּי סְרִיס קִמ"ל אֲלַחֲחִיוֹת זֶרַע: א"ר אֲלַעְזוֹר א³ מִנִּין לְשׁוֹחֵט בַּהֶמָּה לְמִרְקוּלִים שֶׁהוּא חַיִּיב שֶׁנֶּאֱמַר ⁴וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד אֶת זִכְרֵיהֶם לְשַׁעֲרֵיהֶם אִם אִינוּ עֲנִין לְכַדְרָכָה דְּכִתִּיב ⁵אֵיכָה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִתָּם תַּנְחוּ עֵינִי לְשֹׁלָא כְּדִרְכָּה וְהָא לֵחֲכִי הוּא דֹּאֲתָא הָאֵי מִיְּבִיעֵי לִיָּה לְכַדְרָנְיָ עַד

מלהחיות זרע: בדומין לך. ולא טרפה הלך מכל הדי למחוסר אבר אחת: ודלמא נה גופיה
למא טריפה היה ס"ל הלך לא נפקא מאתך למעוטי טריפה ואחא מכל הדי למעוטי ולא
לא מריצוא ומפרשים להאי הדי לשון בריאות וטריפה הוא דאימעיט אכל מחוסר אבר לא:
ה: אי חאסך. טריפה הוא דמעטיט אכל זקן וסריס מחמת חולי דלמא אמינא לזוואת בעמלא
יעול שחמות בתיבה אכל לעשות פירות לא איכפת ואפילו זקן וסריס ליעול קמשמע לן:
בזיחיה: לכדרכה. לעבודת כוכבים שעבודתה בזיחיה דהא נפקא לן מאיכרה יעבדו:
עב

72

עין משפט
ור מצוד

יב א מיי פ"ג מהל'
עבודת כוכבים הלכ'
ד סמג לאחין מה טוש"ע
י"ד ס' קלט סעיף ד:
יג ב ג ד מיי שם הלכ' ג
ד טוש"ע שם סעיף ג:
יד ה ו מיי שם הלכה ד
סמג שם:
טז ז מיי שם הל' ג:

רבינו חננאל

אוקימנט בצוואה לחת
והשתחבחה ורבי שחט
חזקתה אבר צניע
חבב לעבודת כוכבים ו
היהודה מחייה והכמים
פורטים. אוקימנט אבר
עלמא ענין מנין בעיני
חבב חתב והאיל צוצאר
דומה לצואר בהמה
ובאילו חתב שחט
לעבודת כוכבים. ורבנן.
לאו בהמה היא: אמר רב
בעדות שכיב בעל פניה
קריב וביחה ויהי. ורבי
פנתי ביניה שחט ויהי דרך
בעדותה במקל. ואינה
נאסרת אותה המקל
דבעני ורקה משאבת.
מקישין איה חכי אסורי
ומקישתא אמאי אסורי
הלוא בעבורה בורקת
אבן היה והאבן אינה
משאבת בעת וריקתה
בורקת. ורשן אבני
מקורשין אינן ופוקשין
אלא מפני שעושה אותן
עבודת כוכבים וכלל
יהי מוסרין ומגדלה.
מקשנת הניחא לר"ע
דאמר עבודת כוכבים
עובר כוכבים אסורה מיד.
אלא לר' שימצאל דאמר
ש שתעבד אחי לא
פלחה ואמאי אסורות.
ופוקשין לא אחת ואחת
ועשית אסורות כוכבים
ותקורבת לחברתה.
בהיריאת תשתיר ועינין
לא נעבדה. ופריק רב
לא אחת ואחת נעשית
תקורבת לעצמי ותקורבת
לחברתה. הנה גס היא
כאלו נעבדה. ומקישין
היה דרב מרוא דתנן
פרילי ענבים שטות
ש' שלביס אסורות משום
תקורבת עבודת כוכבים
והא הני לא כעין ענין
איכא. והיה איך קורבין
קורבן בחור קרבן
כיוצא באלו. וגם אינה
דאסורא משאבת בנא
אנשין. ופוקשין כמא
שבעין וקצרן מתחלה
לכן שנאסור בשעת
חזקתה שהי חתב וביחה
איה ויהנן מנין לרוב
בהמה בעל מל לעבודת
כוכבים שפטור שנאמר
והבא לאלהים יחרם כל
לך לבד לו כל הדיא
לשם חייב בו לעבודת
כוכבים אוקימנט אבר
בעל מל מוקשית אבר
היא אבל בעלת מל
דקורבן שבעין אינה. והא
היא לגבוה לבני נח
בממה דידהו. שנאמר
ומכל החי מכל אשר אשר
אמרה הוה אבר אשר
שחין ראשי אברין שח
ומצאנו שהעלה דאמר מנין
למסור באר שחטור לבני
נח שנאמר ומכל החי
מכל אשר אשר אמרה
הוה אבריהם שחין
אשר אבריהם. ומקישין